

Öğretmenlerin Uzaktan Eğitim Algısı*

Selcuk Arabacı¹, Faruk Kardaş^{2†}

^{1*} Erzincan Binali Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Erzincan, Türkiye, (ORCID: 0000-0002-6094-7031), selcukarabaci@gmail.com

^{2*} Erzincan Binali Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü, Erzincan, Türkiye, (ORCID: 0000-0002-0900-7503), fkardas@erzincan.edu.tr

(İlk Geliş Tarihi 29 Mart 2022 ve Kabul Tarihi 14 Eylül 2022)

(DOI: 10.31590/ejosat.1095132)

ATIF/REFERENCE: Arabacı, S. & Kardaş, F. (2022). Öğretmenlerin Uzaktan Eğitim Algısı. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, (41), 166-174.

Öz

Öğretmenlerin uzaktan eğitim algılarının belirlenmesinin amaçlandığı araştırmada, Doğu Anadolu ilinde merkezde bulunan ve beş ayrı ortaokulda görevli öğretmenlerin uzaktan eğitim algıları incelenmiştir. Çalışma grubunu 201 öğretmenin oluşturduğu nicel türü araştırmada genel tarama modeli kullanılmıştır. Gök (2001) tarafından geliştirilen "Uzaktan Eğitim Algı Ölçeği" öğretmenlerin uzaktan eğitim algılarını belirlemek için kullanılmış olup, ölçek için hesaplanan güvenirlik katsayısı ,90. olarak hesaplanmıştır. Araştırma neticesinde elde edilen verilere göre, ölçeğe ait "temel bakışa ilişkin algı" faktörüne yönelik öğretmenlerin algı düzeylerinin düşük, "kaynaklara erişim" faktörü ile "eğitim öğretimi planlama" faktörü ve ölçeğin bütününe yönelik algılarının orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Uzaktan eğitime yönelik öğretmenlerin algılarının değişkenler açısından incelendiğinde cinsiyet, öğretmenlik alanı, yaş, mesleki kıdem süresi ve teknoloji kullanım düzeylerine göre anlamlı bir farklılaşmanın oluşmadığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Algı, Eğitim, Uzaktan Eğitim, Doğu Anadolu

Teachers' Perception of Distance Education

Abstract

The study aimed to determine the perceptions of teachers about distance education and investigated the teacher perceptions of distance education, who work in five different secondary schools located in the Eastern part of Turkey. The general survey model, one of the qualitative research methods, was used in the present study, in which the study group consisted of 201 teachers. The "Distance Education Perception Scale" developed by Gök (2001) was used to investigate teachers' perceptions of distance education, and the reliability coefficient of the scale was calculated as .90. According to the data obtained at the end of the research, it was shown that the perception levels at the distance education perception scale were low compared to the teachers' perceptions of the basic view of distance education, and the perceptions of the access to resources factor, the educational planning factor and the whole scale were at moderate levels. It has been concluded that there is no significant difference in the variables of teachers' perceptions of distance education in terms of gender, department, age, professional experience and technology use levels.

Keywords: Distance Education, Education, Perception, Eastern Anatolia

* Bu makale Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulunun 02.07.2021 tarih ve 22.4 sayılı kararı ile onaylanan Yüksek Lisans tezinden Üretilmiştir.

† Sorumlu Yazar: fkardas@erzincan.edu.tr

1. Giriş

Doğumdan itibaren başlayıp hayat boyunca devam eden eğitim, toplumların gelişmesinde önemli yeri olan bireylerin istenilen niteliklerde yetiştirilebilmesini sağlayan süreçtir. Günümüzde devletler eğitimin önemini çok iyi bir şekilde benimsemiş olarak, yaşam boyu devam eden bu süreçte meydana gelebilecek problemleri yok etmek ve insanların daha da nitelikli eğitim almalarını sağlamak için değişik yöntemleri bulma arayışına girmişlerdir (Ekici, 2003). İnsanoğlunun doğumundan itibaren kazanmış olduğu yetenek ve gizli güçlerin belirgin bir şekilde görülmesinde önemli etken olan eğitim, kişilerin daha güçlü, yapıcı, olgun ve yaratıcı olmasını sağlar (Alkan, 1987). Birçok tanımı yapılsa da eğitimin genel olarak kabul edilen tanımı bireyin yaşantısında kasıtlı olarak meydana getirdiği istendik davranış değişiklikleridir (Ertürk, 2013).

Sürekli olarak artan öğrenci sayısı, öğretmen ve öğretim elamanı sayısının istenilen sayıda olmaması, kişilerin hayatları boyunca öğrenme süreçlerinde değişik koşullarda ve farklı mekânlarda eğitim alma istekleri, eğitim kurumlarını özellikle pandemi salgınının yaşandığı süreçte farklı eğitim modellerini uygulamaya yöneltmiştir. Uzaktan öğrenme, çevrim içi eğitim, bilgisayar tabanlı eğitim gibi kavramlar bu yönelmelerin neticesinde meydana gelmiştir. İnternet, ses, uydu, grafik, video, bilgisayar gibi çoklu ortam teknolojileri ve aletleri kullanılarak eğitimin uzak mesafelerde bulunan bireylere sunulması uzaktan eğitimi ifade etmektedir (Demir, 2014). Eğitime her alanda yardım eden uzaktan eğitimin, katkı sağladığı desteğin ötesinde günümüzde örgün eğitime alternatif olma durumuna gelmiş olmakla birlikte önemi her geçen gün artmaktadır. Uzaktan eğitimin daha fazla tercih edilmesinin sebepleri arasında yer alan başlıca etkenler yazılımlar, zenginleştirilmiş içerikler ve içeriklerin uygulanması için geliştirilen yönetim sistemleridir. Öğrenciler ve öğretmenler günümüzde bu etkenleri çok rahat bir şekilde kullanabilmektedirler (Elmas vd., 2008).

Uzaktan eğitim ilk olarak 1728 yılında posta yoluyla yapılmaya başlamış, günümüzde ise hızlı bir şekilde gelişen teknolojinin sayesinde daha nitelikli, video konferans ve internet aracılığıyla uygulanmaktadır (İşman, 2011). Mektup aracılığıyla Stenografî derslerine ait reklamların 1728 yılında Boston Gazetesinde yayınlanmıştır. Avustralya'da yer alan Queensland Üniversitesi 1890'lı yıllarda kampüs dışarısında uzaktan eğitim programı uygulamıştır. Columbia Üniversitesi 1920'de uzaktan eğitim gerçekleştirmiştir. 1930'larda radyo bir okul tarafından uzaktan eğitim için kullanılmıştır. 1950'lerde ise Amerika'da askerlerin eğitimlerinde kâğıt tabanlı iletişimden faydalanılmasıyla uzaktan eğitim uygulanmıştır (NEA, 2000). Türkiye'de eğitim kurumlarının karşılaştıkları sorunlara çözüm bulmaya çalıştıkları dönemde mektupla öğretimin çözüm aracı olarak devreye girmiş ve 1927 yılında uzaktan eğitim için ilk adım atılmıştır. Yabancı dil eğitiminde ve mesleki eğitimde 1950'li yıllarda uzaktan eğitim özendirilmiş ve Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu'nun (TRT) yayına başlaması ile birlikte bu kurumdan uzaktan eğitim faaliyetleri için yararlanılmıştır. Anadolu Üniversitesi bünyesinde 1982 yılında kurulan Açık Öğretim Fakültesinin 1982 yılında kurulması ile birlikte 1990'lı senelerde üniversitelerimizde internet üzerinden uzaktan eğitim faaliyetleri başlamıştır (Balaman ve Tiryaki, 2021).

Tüm dünyada etkisini gösteren Covid -19 salgını Türkiye'de etkisini ilk kez 11 Mart 2020'de göstermiş, 16 Mart 2020'de salgın sebebiyle Ülkemizde tüm eğitim kurumlarında eğitim

öğretime ara verilmiştir. Salgın sürecinde 25 milyona yakın öğrenci eğitim faaliyetlerinden etkilenmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) ile birlikte Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) hızlı karar alarak uzaktan eğitim faaliyetlerini başlatmıştır (Delen, 2021). MEB bu süreçte, öğretmen ve öğrencilerin uzaktan eğitim faaliyetlerinden yararlanabilmeleri ve gereksinimlerini karşılaması için Eğitim Bilişim Ağı'nı (EBA) içerik bakımından zenginleştirerek tüm dünyanın kullanabileceği en büyük eğitim platformu haline getirmiştir (Aktay ve Keskin, 2016).

Uzaktan eğitimin paydaşlarını oluşturan öğretmenler, öğrenciler, okul yöneticileri, destek sağlayan personeller, içerik hazırlayan uzman kişiler ve veliler oluşturmaktadır. Öğretmenlerin, öğrenme ortamının ilk uygulayıcısı ve temsilci olması sebebiyle uzaktan eğitime açık olması başarılı sonuçlar alınmasını sağlayacaktır. Öğretmen uzaktan eğitimde dersin verilmesi aşamasında, dersin öncesinde, ders esnasında ve dersin sonunda yapılması gereken bütün çalışmalardan sorumludur. Öğrenmenin gerçekleştiği ortamlarda alana yönelik bilgi ve iletişim kurma becerileri geleneksel eğitimde öğretmen açısından yeterli olurken, uzaktan eğitimde öğretmenlerin bu becerilerin yanısıra sahip olması gereken yeterlikler ve beceriler vardır. Öğretmenin özellikle teknoloji ile olan ilişkisi ve ilgisi uzaktan eğitim için önem arz etmektedir. Öğretmenin uzaktan eğitim algısı, teknolojiye olan yakınlıktan olumlu etkilenirken, teknoloji karşı olan korkudan olumsuz bir şekilde etkilenmektedir (Başak ve Çakmak, 2020). Hızlı bir şekilde gelişen teknolojileri kullanma bakımından öğretim elemanlarının algıları, verilen hizmetin niteliğini ve öğrenci başarısını doğrudan etkilemektedir (Wingo vd., 2017). Harcanan zaman, iş yükünün fazla olması, ders esnasında yaşanan aksaklıklar gibi nedenlerden dolayı öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik algıları olumsuz yönde etkilenirken, esnek çalışma koşullarının sağlanması, teşvik edici faktörlerin olması, teknolojik desteklerin sunulması gibi durumlar ise uzaktan eğitime yönelik algıları olumlu yönde etkilemektedir. Öğretmenler, uzaktan eğitim için katkı sağlayacak teknolojileri öğrenmeli, bu teknolojileri tehdit olarak değil, eğitim sürecinde katkı sağlayan faktörler olarak düşünmelidirler (Garrison, 1993).

Alan yazın incelendiğinde; (Gündüz, 2013) yılında yapmış olduğu çalışmada 692 öğretmen adayının uzaktan eğitim algılarını belirlemeye yönelik olarak ölçek geliştirmiştir. Öğrencilerin eğitim gördükleri bölüm, sınıf düzeyi, cinsiyet, bilgisayar ve internete erişim imkânının olması değişkenlerinin yer aldığı ölçekte, elde edilen veriler neticesinde bu değişkenlerden cinsiyet, bilgisayar ve internete erişim imkanının olma durumları arasında anlamlı bir fark olmadığı, eğitim görülen bölüm ve sınıf düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık olduğunu belirtmiştir. (Erfidan, 2019), Balıkesir Üniversitesinde öğretim elemanları ile ders başlama ve bitiş zamanları ayrı olan ortak dersleri alan farklı bölümlerde 1.sınıfta öğrenim gören öğrencilerle derslerin uzaktan eğitim ile verilmesi üzerine çalışma yapmıştır. Araştırma sonucu verilerine göre öğrencilerin %56,4 oranında uzaktan eğitimden kısmen memnun oldukları, öğretim elemanlarının görüşlerinde ise uzaktan eğitimin öğrenciler açısından genel dersler için uygun olmadığı, ancak ortak derslerin kullanımında memnun olduklarını ifade etmişlerdir. (Karaca vd. 2021) çalışmalarında Sinop iline bağlı, Boyabat ilçesinde farklı kademelerde görev yapan 242 öğretmen ile pandemi sürecinde eğitime ara verilmesi sebebiyle uzaktan eğitimin yarar algı düzeyi ve bu düzeylere bağlı olarak faktörleri incelenmiştir.

Araştırma verilerine göre uzaktan eğitim açısından öğretmenlerin yarar algı düzeylerinin orta düzeyde olduğu,

cinsiyet, meslekte geçirilen süreleri ve öğrenim düzeylerine göre anlamlı bir farklılaşmanın oluşmadığı görülmüştür. Görev yaptıkları okulun kademesine göre ise anaokulunda görev yapan öğretmenlerin lehine anlamlı farklılıklar oluştuğunu belirtmişlerdi. (Tabata ve Johnsrud, 2008) yaptıkları çalışmalarında öğretim üyelerinin uzaktan eğitime yönelik tutumlarını ve öğretim üyelerinin yeniliklere katılım düzeylerini belirlemek için anket uygulamışlardır. Araştırma verilerinin sonuçlarına göre uzaktan eğitimin başarısının belirlenmesinde öğretim üyelerine bağlı olduğu bunun için öğretim üyelerinin yenilikleri öğrenme ve uygulamada gerekli yeterliliğe sahip olması gerektiğini vurgulamışlardır. (Ross ve Klug, 1999) çalışmalarında eğitimcilerin lisans ve lisansüstü seviyesinde verilen dersler ile ilgili olarak uzaktan eğitime yönelik tutumlarını belirlemeye yönelik olarak yaptıkları ulusal anket verilerine göre, eğitimcilerin deneyimi ile birlikte uzaktan eğitimin uygun ve zor olma algılarına yönelik önemli faktör oluştuğu görülmüştür. Temel farklılıkların ise ankete katılan eğitimcilerin uzaktan eğitimde öğretim yönteminde olan rolü ve eğitimcilerin yaşı olduğunu belirtmişlerdir.

Bu çalışmada öğretmenlerin uzaktan eğitim algılarının hangi düzeyde olduğunu belirlemek amaçlanmıştır. Bu kapsamda öğretmenlerin uzaktan eğitim algılarında cinsiyetleri, öğretmenlik alanı, yaşları mesleki kıdem süresi ve teknoloji kullanım düzeyi bakımından anlamlı farklılık olup olmadığı araştırılmıştır. Çalışma sonunda, elde edilen verilerin ileride yapılacak olan çalışmalara katkı sunması bakımından önemli olduğu düşünülmektedir.

2. Materyal ve Metot

2.1. Çalışma Grubu

Çalışmada nicel araştırma yöntemi olan genel tarama modeli tercih edilmiştir. Katılımcıların bir konu ile alakalı olan görüşlerini tespit etmek amacıyla kullanılan tarama modeli, diğer araştırmalara nazaran daha büyük ölçüde çalışma gruplarının yer aldığı modeldir (Büyüköztürk vd., 2008). Nitelik olarak betimsel olan çalışmada öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik algı düzeylerinin belirlenmesinde öğretmenlerin cinsiyetleri, öğretmenlik alanı, yaşları, mesleki kıdem süreleri ve teknoloji kullanma düzeyleri bakımından farklılıkların olup olmadığı incelenmiştir.

2.2. Veri toplama araçları

Araştırmada veri toplamak için Gök (2011) tarafından oluşturulan "Uzaktan Eğitim Algı Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçeğin Cronbach alfa iç güvenilirlik katsayısı, 90 olarak hesaplanmış, üç faktörden oluşan ölçeğin faktörlerine yönelik Cronbach alfa iç güvenilirlik katsayıları ise uzaktan eğitime bakışa yönelik algı faktörü için 0,89 uzaktan eğitimde kaynaklara erişim faktörü için 0,81 ve uzaktan eğitim sisteminde planlama faktörü için 0,77 olarak hesaplanmıştır. İki bölümden oluşan ölçeğin birinci bölümde öğretmenlerin kişisel bilgiler, Öğretmenlik alanı, cinsiyet, Mesleki Kıdem süresi, yaş ve teknoloji kullanım düzeyi

ile ilgili bilgiler yer almaktadır. İkinci bölümünde ise uzaktan eğitim ile ilgili düşüncelerin yer aldığı 20 soru yer almaktadır. Likert tipi olarak belirlenen düşünceler, Kesinlikle Katılmıyorum, Katılmıyorum, Kararsızım, Katılıyorum, Kesinlikle Katılıyorum olarak belirlenmiş, olumlu olan soru maddeleri için 1,2,3,4,5 şeklinde, olumsuz soru maddeleri için 5,4,3,2,1 olacak şekilde puanlama yapılmıştır.

Öğretmenlerin uzaktan eğitim algı düzeylerini yorumlayabilmek için ölçek maddelerinden alınan en yüksek puandan, en düşük puan çıkartılarak değerlendirme aralığına bölünmesi $(5-1) / 3$ ile ölçek değerlendirme aralık puanları ve değerlendirme düzeyleri şu şekilde belirlenmiştir:

- Değerlendirme aralığı 1,00-2,33 olduğunda değerlendirme kriteri düşük düzey,
- Değerlendirme aralığı 2,34- 3,66 olduğunda değerlendirme kriteri orta düzey,
- Değerlendirme aralığı 3,67- 5,00 olduğunda ise değerlendirme kriteri yüksek düzey olarak kabul edilmiştir.

Ölçeğin uygulanması esnasında öğretmenlere gerekli açıklamalar yapılmıştır. Araştırmada ölçek ile ilgili olarak araştırmanın neticesini etkileyen veriler çalışmaya dâhil edilmemiştir.

2.4. Verilerin Analizi

Verilerin analiz edilmesi için betimsel istatistiklerden aritmetik ortalama, standart sapma, yüzde ve frekans dağılımlardan yararlanılmıştır. Normallik testleri yapılmış bulunan çarpıklık ve basıklık değerleri Tabachnick ve Fidell'e (2012) göre belirlenen çarpıklık (Skewness) ve basıklık (Kurtosis) değerleri (-1,5 - +1,5) aralığında olduğundan dağılımın normal dağılım gösterdiği kabul edilmiştir. Ayrıca varyansların homojenliği için Levene İstatistiği (Morgan vd., 2004) kullanılmıştır. Veriler bağımsız örneklem t testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılarak değerlendirilmiştir.

3. Bulgular

Bu bölümde öğretmenlerin demografik özelliklerine ait frekans ve yüzdeliklerini belirtilen istatistik değerleri ile birlikte çalışma sonucunda elde edilen veri sonuçlarının yorumları yer almaktadır.

3.1. Öğretmenlerin Değişkenlere Göre Dağılımları

Öğretmenlerin, öğretmenlik alanı, cinsiyet, mesleki deneyim, yaş ve teknoloji kullanım düzeyi ile ilgili bilgiler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Çalışma Grubunu Oluşturan Öğretmenlerin Demografik Bilgileri (Table 1. Demographic Information of the Teachers Constituting the Working Group)

	Değişkenler	F	%	
Öğretmenlik Alanı	Fen Bilimleri Öğretmeni	27	13,4	
	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni	28	13,9	
	Bilişim Teknolojileri ve Yazılım Öğretmeni	6	3	
	İngilizce Öğretmeni	17	8,5	
	Sosyal Bilgiler Öğretmeni	22	10,9	
	Matematik Öğretmeni	31	15,4	
	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni	12	6	
	Türkçe Öğretmeni	34	16,9	
	Rehberlik Öğretmeni	8	4	
	Teknoloji ve Tasarım Öğretmeni	6	3	
	Müzik Öğretmeni	6	3	
	Görsel Sanatlar Öğretmeni	4	2	
	Cinsiyet	Bayan	108	53,7
		Erkek	93	46,3
Mesleki Kıdem Süresi	1-5 Yıl	48	23,9	
	5-10 Yıl	72	35,8	
	10-15 Yıl	36	17,9	
	15-20 Yıl	23	11,4	
	20 Yıl ve Üzeri	22	10,9	
Yaş	20-25	8	4	
	25-35	102	50,7	
	35-40	52	25,9	
	40 ve üzeri	39	19,4	
Teknoloji Kullanım Düzeyi	Zayıf	21	10,4	
	Orta	84	41,8	
	İyi	60	29,9	
	Çok İyi	36	17,9	
Toplam		201	100	

Tablo 1'deki veriler incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin öğretmenlik alanı bakımından en fazla Türkçe Öğretmenleri %16,9 en az Görsel Sanatlar Öğretmenleri %2 olduğu, erkek öğretmenlerin % 53,7 Bayan öğretmenlerin %46,3 olduğu mesleki kıdem süresi bakımından en fazla 5-10 yıl arasında görev yapanların %35,8 en az 20 yıl ve üzeri görev yapanların %10,9 olduğu, öğretmenlerin yaşları bakımından ise çoğunlukla 25-35 yaş arasında olduğu %50,7 öğretmenler en fazla olarak orta düzeyde %41,8 teknoloji kullanımına sahip iken en az

ise zayıf düzeyde %10,4 teknoloji kullanım düzeyine sahip oldukları gözlenmiştir.

3.2. Öğretmenlerin Uzaktan Eğitim Algı Ölçeğine İlişkin Sonuçlar

Öğretmenlerin uzaktan eğitim algı ölçeğinin tamamı ve ölçeğin alt faktörlerine ait algı düzeylerine yönelik ortalama verileri Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2 Öğretmenlerin Uzaktan Eğitime Yönelik Algı Ortalamaları (Table 2 Average Perceptions of Teachers towards Distance Education)

Faktörler	N	$\bar{x}$	Ss
Temel Bakışa İlişkin Algı	201	2,26	,768
Kaynaklara Erişim	201	3,50	,707
Eğitim Öğretimi Planlama	201	3,64	,659
Uzaktan Eğitime Yönelik Algı Ortalamaları	201	2,98	,550

Tablo 2 incelendiğinde uzaktan eğitim algı ölçeğinin alt faktörlerine yönelik algı düzeyleri temel bakışa ilişkin algı faktörü için ($\bar{x}=2,26$), kaynaklara erişim faktörü için düzeyi ($\bar{x}=3,50$), eğitim öğretimi planlama faktörü için ($\bar{x}=3,64$) ve ölçeğin tamamı için algı düzeyinin ($\bar{x}=2,98$) olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin uzaktan eğitim algıları cinsiyet değişkeni açısından bağımsız t- testi ile analiz edilmiş olup, veriler Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3 incelendiğinde araştırmaya katılan erkek öğretmenlerin algılarının ($\bar{x}=2,96$) ve kadın öğretmenlerin algılarının ($\bar{x}=2,99$) olarak ölçüldüğü, öğretmenlerin uzaktan eğitim algılarına ilişkin elde edilen puanların ortalamaları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı ($t_{199}=,455$; $p>.05$) görülmektedir.

Öğretmenlerin uzaktan eğitim algıları cinsiyet değişkeni açısından bağımsız t- testi ile analiz edilmiş olup, veriler Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3 Öğretmenlerin Cinsiyet Değişkeni Açısından Algı Düzeyi Bağımsız t -Testi Sonuçları (Table 3 Independent t-Test Results of Teachers' Perception Level in Terms of Gender Variable)

	Cinsiyet	N	X	Ss	t	Sd	p
Uzaktan Eğitim Algısı	Erkek	93	2,96	,597	,455	622	,649*
	Kadın	108	2,99	,493			

* $p<.05$

Tablo 3 incelendiğinde araştırmaya katılan erkek öğretmenlerin algılarının ($\bar{x}=2,96$) ve kadın öğretmenlerin algılarının ($\bar{x}=2,99$) olarak ölçüldüğü, öğretmenlerin uzaktan eğitim algılarına ilişkin elde edilen puanların ortalamaları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı ($t_{199}=,455$; $p>.05$) görülmektedir.

Öğretmenlerin uzaktan eğitim algılarının branşları bakımından algı düzeyleri puan ortalamalarını gösteren veriler Tablo 4' de sunulmuştur.

Tablo 4 Öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin algı puanlarının branşlara göre dağılımı (Table 4 Distribution of perception scores of teachers regarding distance education according to branches)

Branş	N	X	Ss
Fen Bilimleri	27	3,15	,574
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	28	2,93	,576
Bilişim Teknolojileri ve Yazılım	6	2,89	,363
İngilizce	17	3,06	,523
Sosyal Bilgiler	22	3,02	,491
Matematik	31	3,00	,583
Beden Eğitimi ve Spor	12	2,85	,484
Türkçe	34	2,78	,448
Rehberlik	8	3,39	,702
Teknoloji ve Tasarım	6	3,09	,443
Müzik	6	2,97	,813
Görsel Sanatlar	4	2,53	,592
Toplam	201	2,98	,550

Branşlar açısından öğretmenlerin uzaktan eğitim algı düzeyi, Rehberlik Öğretmenleri ($\bar{x}=3,39$), Fen bilimleri Öğretmenleri ($\bar{x}=3,15$) ve Teknoloji ve Tasarım Öğretmenleri ($\bar{x}=3,09$) ile en yüksek algı düzeyine sahip iken, Beden Eğitimi Öğretmenleri ($\bar{x}=2,85$), Türkçe Öğretmenleri ($\bar{x}=2,78$) ve Görsel Sanatlar Öğretmenleri ($\bar{x}=2,53$) ile en düşük düzeyde algı düzeyine

sahiptir. Branşlar bakımından öğretmenlerin uzaktan eğitim algı düzeyi orta düzeyde olduğu görülmektedir.

Branşlar açısından anlamlı fark olup olmadığını anlamak için tek yönlü varyans analizi(ANOVA) yapılmış ve sonuçları Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5 Branşlara Göre Tek Yönlü ANOVA Sonuçları (Table 5 One-Way ANOVA Results by Branches)

	Varyansın kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Uzaktan Eğitim Algısı	Gruplar Arası	4,807	11	,437	1,481	,141*
	Grup içi	55,758	189	,295		
	Toplam	60,565	200			

Tablo 5 analiz sonuçları incelendiğinde öğretmenlerin uzaktan eğitim algı düzeyi (F 11 -189=1,481, $p>.05$) olduğundan istatistiksel olarak branşları bakımından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir.

Öğretmenlerin uzaktan eğitim algılarının yaşları bakımından algı düzeyleri puan ortalamalarını gösteren veriler Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6 Öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin algı puanlarının yaşlara göre dağılımı (Table 6 Distribution of teachers' perception scores regarding distance education by age)

Faktör	Yaş	N	$\bar{x}$	Ss
Uzaktan Eğitim Algısı	20-25	8	2,89	,758
	25-35	102	3,03	,531
	35-40	52	3,00	,564
	40 ve üzeri	39	2,83	,530
	Toplam	201	2,98	,550

* $p>.05$

Tablo 6 incelendiğinde öğretmenlerin yaşa bağlı olarak Uzaktan Eğitim Algı Düzeyi 20-25 yaş aralığında($\bar{x}=2,89$), 25-35 yaş aralığı için ($\bar{x}=3,03$), 35-40 yaş aralığı için ($\bar{x}=3,00$) ve 40 ve üzeri yaş aralığı için ($\bar{x}=2,83$) olup tüm yaş grupları arasında algı orta düzeyde olduğu görülmektedir.

Yaş açısından anlamlı fark olup olmadığını anlamak için tek yönlü varyans analizi(ANOVA) yapılmış ve sonuçları Tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo 7 Yaşa Göre Tek Yönlü ANOVA Sonuçları (Table 7 One-Way ANOVA Results by Age)

	Varyansın kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Uzaktan Eğitim Algısı	Gruplar Arası	1,174	3	,391	1,298	,276*
	Grup içi	59,391	197	,301		
	Toplam	60,565	200			

* $p>.05$

Tablo 7 analiz sonuçları incelendiğinde öğretmenlerin uzaktan eğitim algı düzeyi (F 3 -197=1,298 $p>.05$) olduğundan istatistiksel olarak yaşları bakımından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir.

Öğretmenlerin uzaktan eğitim algılarının mesleki kıdem süreleri bakımından algı düzeyleri puan ortalamalarını gösteren veriler Tablo 8'de sunulmuştur.

Tablo 8 Öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin algı puanlarının mesleki kıdem süresine göre dağılımı (Table 8 Distribution of teachers' perception scores regarding distance education according to their professional seniority)

Faktör	Mesleki Kıdem Süresi	N	$\bar{x}$	Ss
Uzaktan Eğitim Algısı	1-5 Yıl	48	3,01	,459
	5-10 Yıl	72	3,04	,589
	10-15 Yıl	36	2,90	,591
	15-20 Yıl	23	2,98	,570
	20 Yıl ve üzeri	22	2,84	,522
	Toplam	201	2,98	,550

Tablo 8 incelendiğinde öğretmenlerin uzaktan eğitim algı düzeyi 1-5 yıl arasında mesleki deneyimde olan öğretmenler için ($\bar{x}=3,01$), 5-10 yıl ($\bar{x}=3,04$), 10-15 yıl ($\bar{x}=2,90$), 15-20 yıl ($\bar{x}=2,98$) ve 20 yıl ve üzeri mesleki deneyime sahip olan öğretmenler ($\bar{x}=2,84$) ile toplam algı düzeyi ($\bar{x}=2,98$) olduğu ve elde edilen

verilere göre öğretmenlerin orta düzeyde algıya sahip olduğunu göstermektedir.

Mesleki kıdem süresi bakımından, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılarak farklılaşmanın olup olmamasına yönelik oluşan veriler Tablo 9'da gösterilmiştir.

Tablo 9 Mesleki Kıdem Süresine Göre Tek Yönlü ANOVA Analizi (Table 9 One-Way ANOVA Analysis by Professional Seniority)

	Varyansın kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Uzaktan Eğitim Algısı	Gruplar Arası	,939	4	,235	,772	,545*
	Grup içi	59,626	196	,304		
	Toplam	60,565	200			

*p>.05

Tablo 9 incelendiğinde öğretmenlerin uzaktan eğitim algı düzeyi (F 4 - 196=,772 p>.05) olduğundan istatistiksel olarak mesleki kıdem süresi bakımından anlamlı bir farklılaşmanın oluşmadığı görülmektedir.

Öğretmenlerin uzaktan eğitim algılarının teknoloji kullanım düzeyine göre algı düzeyleri puan ortalamalarını gösteren veriler Tablo 10'da sunulmuştur.

Tablo 10 Öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin algı puanlarının teknoloji kullanım düzeyine göre dağılımı (Table 10 Distribution of teachers' perception scores regarding distance education by technology use level)

Faktör	Teknoloji Kullanım Düzeyi	N	$\bar{x}$	ss
Uzaktan Eğitim Algısı	Zayıf	21	2,85	,553
	Orta	84	2,98	,503
	İyi	60	3,00	,610
	Çok İyi	36	3,00	,565
	Toplam	201	2,98	,550

Tablo 10 incelendiğinde uzaktan eğitim algı düzeyi, zayıf teknoloji kullanım düzeyi olarak belirten öğretmenler ($\bar{x}=2,85$), orta teknoloji kullanım düzeyi olarak belirten öğretmenler ($\bar{x}=2,98$), iyi teknoloji kullanım düzeyi olarak belirten öğretmenler ($\bar{x}=3,00$) ve çok iyi teknoloji kullanım düzeyi olarak belirten öğretmenler ($\bar{x}=3,00$) orta düzeyde algıya sahip oldukları

görülmektedir. Öğretmenlerin teknoloji kullanım düzeyine göre uzaktan eğitim algı düzeyi toplam olarak ($\bar{x}=2,98$) olup, orta düzeyde algıya sahip oldukları görülmektedir.

Teknoloji kullanım düzeyi bakımından, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılarak farklılaşmanın olup olmamasına yönelik oluşan veriler Tablo 11'de gösterilmiştir.

Tablo 11 Teknoloji kullanım düzeyine göre tek yönlü ANOVA Analizi (Table 11 One-way ANOVA Analysis by Technology Usage Level)

	Varyansın kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Uzaktan Eğitim Algısı	Gruplar Arası	,362	3	,235	,395	,757*
	Grup içi	60,203	197	,304		
	Toplam	60,565	200			

*p>.05

Tablo 11 incelendiğinde öğretmenlerin uzaktan eğitim algı düzeyi (F 3 - 197=,395 p>.05) olduğundan istatistiksel olarak teknoloji kullanım düzeyi bakımından anlamlı bir farklılaşmanın oluşmadığı görülmektedir.

3. Araştırma Sonuçları ve Tartışma

Teknolojinin değişmesi ve gelişmesine bağlı olarak eğitim sistemlerinde de değişimler meydana gelmiş, geleneksel eğitime alternatif hale gelen uzaktan eğitim son yıllarda daha fazla değişime uğramıştır. Gereke yurt içinde gerekse yurt dışında öğrenci ve öğretmenlerin yer ve bazı durumlarda zaman bakımından ayrıldığı ortamlarda uygulanan uzaktan eğitim geçmişte geleneksel eğitime ait olmayan yöntem ve teknikleri kullanarak genel eğitimin en hızlı gelişen kavramı haline gelmiştir. İnternet üzerinden öğrenme, ağ bağlantısı kurarak öğrenme, hibrit öğrenme gibi yöntemleri uygulayan uzaktan eğitim günümüzde içerik ve kapsamının daha da genişleterek doğasını değiştirmiştir (Gunawardena ve McIsaac, 2013). Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de pandemi sürecinde uzaktan eğitime geçilmiş öğretmen ve öğrencilerin yararlanabilmesi için MEB, dijital eğitim platformu EBA ve televizyon kanalları üzerinden uzaktan eğitim hizmetlerine devam etmiştir. (Özer ve Suna, 2020)

Erzurum il merkezinde 5 farklı ortaokulda görev yapan öğretmenlerin görüşleri alınarak uzaktan eğitim algı düzeylerinin belirlendiği bu çalışmada uzaktan eğitim algı ölçeği kullanılmıştır. Çalışmada elde edilen veriler analiz edildiğinde öğretmenlerin uzaktan eğitim algılarında ölçek faktörlerinden temel bakışa yönelik olarak algı düzeylerinin düşük düzeyde ve algı düzeyi ortalamasının ($\bar{x}$ =2,26) olduğu gözlenmiştir. Çalışmanın verilerine benzer sonuç olarak, Kurnaz ve Serçelemeli (2020) araştırmalarında pandemi sürecinde akademisyenlerin uzaktan eğitim sistemini fazla benimsemediklerini belirtmişlerdir. Kaynaklara erişim faktörüne yönelik olarak öğretmenlerin algı düzeyi ortalamaları ($\bar{x}$ =3,50) ve orta düzeyde olduğu sonucu elde edilmiştir. Aktay ve Keskin (2016) uzaktan eğitim sürecinde kaynaklara erişimin yoğun olarak kullanıldığı eğitim platformu EBA'nın ders içerikleri, yarışmaların olması, soru çeşitleri, çalışma kâğıtları, e- kurs uygulamaları gibi eğitimle ilgili içeriklere öğretmenler kolay bir şekilde erişim sağlayabildiklerini belirtmişlerdir. Öğretmenlerin uzaktan eğitim algı düzeyleri eğitimi planlama faktörüne yönelik olarak ($\bar{x}$ =3,64) ölçüldüğü ve orta düzeyde olduğu görülmektedir. Uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin planlama ve ders içeriklerini hazırlarken çok fazla zaman ve emek harcadıkları görülmektedir (Orr 2008). Uzaktan eğitim algı ölçeğinin tamamına yönelik olarak öğretmenlerin algı

düzeylerinin orta düzeyde ($\bar{x}$ =2,98) sonucuna varılmıştır. Çalışma sonuçlarına benzer sonuçlar alan yazındaki benzer sonuçlarla da desteklenmektedir (Gök 2001; Ergin 2010; Gündüz 2013; Boz 2019).

Öğretmenlerin algı düzeylerini belirleyen branş, cinsiyet, yaş, mesleki deneyim süresi ve teknoloji kullanım düzeyi değişkenleri ayrıntılı olarak incelenmiş ve bu değişkenler bakımından anlamlı bir farklılık oluşmadığı gözlemlenmiştir. Araştırma bulgularını destekleyen veya farklı çalışma sonuçlarının olduğu alan yazın incelenmesinde görülmektedir. "Öğretmenlerin uzaktan eğitim algıları ölçeği" ile çalışma yapan Kurnaz, Kaynar, Barışık ve Doğrukök (2020) öğretmenlerin uzaktan eğitim algılarına yönelik görüşlerine yönelik elde ettikleri çalışma sonuçlarına göre cinsiyet, okul türü, mesleki deneyim süreleri, branşları, teknolojiyi kullanma düzeyleri, eğitim verilen sınıf düzeyi, görev yapılan il veya ilçe göre ve derslerin işlendiği yere göre anlamlı bir farklılığın olmadığını ifade etmişlerdir. Karaca vd. (2021) araştırmasında öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik yarar algı düzeylerinin orta düzeyde olmasına cinsiyet, meslekte geçen süre ve öğrenim düzeylerinin anlamlı bir farklılık oluşturmadığını, görev yapılan okul türünün anlamlı bir farklılık oluşturduğunu belirtmişlerdir.

3.1. Öneriler

Çalışmanın sonuçlarına göre elde edilen veriler doğrultusunda aşağıda belirtilen şu öneriler sunulmaktadır:

- 1.Uzaktan eğitim sürecinde eğitim veren öğretmenlerin derslere hazırlık aşamasında çok fazla zaman ve çaba harcamalarından dolayı iş yüklerinin azaltılarak uzaktan eğitime yönelik algıları yüksek düzeye çıkarılabilir.
- 2.Öğretmenlerin uzaktan eğitim faaliyetlerini rahatlıkla gerçekleştirebilmeleri için eğitim kurumlarının gerekli alt yapıyı sağlanmaları ve eksiklikleri gidermeleri gerekmektedir.
- 3.Öğretmenlerin uzaktan eğitim algı düzeylerini etkileyebilecek farklı değişkenler ile çalışmalar yapılabilir.
- 4.Farklı tür ve kademelerde görev yapan eğitim çalışanlarının uzaktan eğitim algıları incelenebilir.
5. Nicel tür olarak gerçekleştirilen bu araştırma öğretmenlerle görüşülerek nitel araştırma şeklinde yapılabilir.

Kaynakça

- Aktay, S. & Keskin, T. (2016). Eğitim bilişim ağı (EBA) incelenmesi. Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi, 2(3), 27-44.

- Alkan, C. (1987). Açıköğretim ‘uzaktan eğitim sistemlerinin karşılaştırmalı olarak incelenmesi. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- Balaman, F. & Tiryaki, S. H. (2021). Corona Virüs (Covid - 19) nedeniyle mecburi yürütülen uzaktan eğitim hakkında öğretmen görüşleri. İnsan ve toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 10(1), 52-84
- Başak, G. Ö. K. & Çakmak, E. K. (2020). Uzaktan eğitimde ders veren öğretim elemanlarının uzaktan eğitim algısı. Kastamonu Eğitim Dergisi, 28(5), 1915-1931.
- Boz, A. (2019). Öğretmen adaylarının teknoloji kabullenme ve kullanımı bağlamında uzaktan eğitim algılarının incelenmesi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- Büyükköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2008). Bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Pegem akademi.
- Delen, A. (2021). Türkiye’de E-öğrenme ortamlarına ilişkin yapılan araştırmalardaki eğilimler: 2004-2020 dönemi tezlerin incelenmesi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Demir, E. (2014). Uzaktan eğitime genel bir bakış. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 39, 203-2012.
- Ekici, G. (2003). Uzaktan eğitim ortamlarının seçiminde öğrencilerin öğrenme stillerinin önemi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 24, 48-55.
- Elmas, Ç., Doğan, N., Biroğul, S. & Mehmet, K. O. Ç. (2008). Moodle eğitim yönetim sistemi ile örnek bir dersin uzaktan eğitim uygulaması. Bilişim Teknolojileri Dergisi, 1(2), 53-62.
- Erfidan, A. (2019). Derslerin uzaktan eğitim yoluyla verilmesiyle ilgili öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri Balıkesir Üniversitesi örneği (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Ergin, C. (2010). İlköğretim öğretmenlerinin uzaktan eğitime bakış açıları (Van il örneği). Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Van: Yüzüncü yıl Üniversitesi.
- Ertürk, S. (2013). Eğitimde ‘‘program’’ geliştirme (6. baskı). Ankara: Edge Akademi Yayınları.
- Garrison, DR (1993). Uzaktan eğitimde kalite ve erişim: teorik hususlar. Uzaktan Eğitimin Teorik İlkeleri , 3 (2), 9-21.
- Gök, B. (2011). Uzaktan eğitimde görev alan öğretim elemanlarının uzaktan eğitim algısı (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi, Bilişim Enstitüsü.
- Gunawardena, C. N & McIsaac, M. S (2013). Uzaktan Eğitim. Eğitim iletişim ve teknoloji üzerine araştırma el kitabı (s. 361-401). Routledge.
- Gündüz, A. Y. (2013). Öğretmen adaylarının uzaktan eğitim algısı (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi, Sakarya:
- İşman, A. (2011). Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı. Pegem Akademi Yayıncılık , Ankara,
- Karaca, İ., Karaca, N., Karamustafaoğlu, N. & Özcan, M. (2021). Öğretmenlerin uzaktan eğitimin yararına ilişkin algılarının incelenmesi. Humanistic Perspective, 3(1), 209-224.
- Kurnaz, A., Kaynar, H., Barışık, C. Ş. & Doğrukök, B. (2020). Öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. Milli Eğitim Dergisi, 49 (1), 293-322.
- Kurnaz, E. & Serçemeli, M. (2020). Covid - 19 pandemi döneminde akademisyenlerin uzaktan eğitim ve uzaktan muhasebe eğitimine yönelik bakış açıları üzerine bir araştırma. Uluslararası Sosyal Bilimler Akademi Dergisi, (3), 262-288.
- Morgan, C. T. (1981). Psikolojiye giriş (Çeviri Yayın Sorumlusu: S. Karakaş). Ankara : Hacettepe Üniversitesi Psikoloji Bölümü Yayınları.
- Orr, R. L. (2008). Faculty perceptions of institutional efforts at addressing barriers to faculty's success in delivering online learning (Unpublished doctoral dissertation). USA: Western Carolina University. Retrieved from <https://www.proquest.com/docview/304834414>
- Özer, M. & Suna, H. E. (2020). Covid-19 salgını ve eğitim. M. Şeker, A. Özer ve C. Korkut, (Ed.), Küresel toplumun anatomisi: İnsan ve toplumun geleceği içinde (s. 171-192). Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi – TÜBA.
- Ross, GJ. & Klug, MG (1999). İşletme fakültesi öğretim üyelerinin ve yöneticilerin uzaktan eğitime yönelik tutumları: Ulusal bir anket. Uzaktan Eğitim, 20 (1), 109-128.
- Tabachnick, B. G. & Fidell, L. S. (2012). Using multivariate statistics (6. bs.). New Jersey: Pearson.
- Tabata, L. N. & Johnsrud, L. K. (2008). The impact of faculty attitudes toward technology, distance education, and innovation. Research in Higher Education, 49 (7), 625-646.
- Wingo, N. P., Ivankova, N. V. & Moss, J. A. (2017). Faculty perceptions about teaching online: Exploring the literature using the technology acceptance model as an organizing framework. Online Learning, 21(1), 15-35.